

ARTYKUŁY

HALINA BARTWICKA

WSP w Bydgoszczy

FAJNY FACET I ХОРОШИЙ МУЖИК, CZYLI O PEWNYCH ODPWIEDNIOŚCIACH PRZEKŁADOWYCH JĘZYKA POLSKIEGO
I ROSYJSKIEGO

Polskie wyrazy wymienione w tytule należą do niezwykle częstotliwych, modnych, wciąż aktualnych jednostek polszczyzny mówionej¹. Ich stosowanie nie ma w zasadzie ograniczeń tematycznych, sytuacyjnych, a także socjalnych /mam na myśli bardzo szeroki krąg przedstawicieli różnych grup społecznych oraz wiekowych, którzy włączają te wyrazy do zasobu swego słownictwa/.

Mimo że wyrazy te występują w języku polskim od dawna, wciąż utrzymują się w grupie jednostek bardzo ekspansywnych i niezwykle uniwersalnych znaczeniowo. A więc - *fajne* może być niemalże wszystko: dzień, spotkanie, kawa, buty, cel, człowiek, chłopiec, praca, uczesanie, sposób na życie, myśl, egzamin, sąsiad itd.

W słownikach ogólnych języka polskiego przymiotnik *fajny* oraz pochodne od niego przysłówki *fajnie* i *fajno* pojawiły się dość dawno. Porównanie definicji słownikowych tych wyrazów pozwala odnotować pewną ewolucję ich semantyki. Przymiotnik *fajny* występuje już w Słowniku warszawskim². Zastosowano w nim wyjaśnienie przy pomocy definicji synonimicznej wyrazu: 'piękny, dobry, delikatny, wytworny, ładny, dzielny, dziarski, zdatny'. Jak można zauważyć, jest to określenie szerokie i dlatego niezbyt precyzyjne. Zresztą generalnie definicja synonimiczna nie jest najlepszym sposobem określania znaczenia wyrazów, gdyż źle dobrane synonimy lub zbyt duża ich ilość mogą zniekształcić treść wyrazu. W. Doroszewski pisze, że "synonim z reguły jest tylko bliskoznacznikiem i jego przytoczenie jest właściwie ominięciem istotnej

treści"³. W kolejnych słownikach ogólnych, czyli w SJPDor.⁴ oraz SJPSzymcz. zauważalne jest doskonalenie sformułowań definicyjnych. Odbyna się ono z dwóch powodów. Po pierwsze, chodzi o większą precyzję i jasność w ustalaniu definicji, po drugie, uwzględnia się rozwój leksykalny języka. W SJPDor. wyraz *fajny* zaopatrzone jest w kwalifikator *pot.* i objaśniony następująco: 'pierwszorzędny, dobry, do rzeczy, pierwszej klasy, porządny'. Łatwo można zauważyć, że następuje tu pewne zawężenie definicji. Na pierwszy plan wysuwają się takie semy, jak doskonałość, pierwszorzędność. SJPSzymcz. w zasadzie przenosi tę definicję z nieznaczną modyfikacją: 'pierwszorzędny, dobry, ładny, porządny, do rzeczy'. Czy definicja ta odzwierciedla aktualną treść omawianego wyrazu? Odpowiedź na to pytanie jest ważna zarówno dla leksykografów doskonalących słowniki jednojęzyczne, jak i dla poszukujących najbardziej optymalnych par przekładowych języka polskiego i obcego. Sięgnijmy do przykładów użycia przymiotnika *fajny* w różnych kontekstach i sytuacjach:

- [1] A my jedziemy do Zakopanego. Latem poznaliśmy tam fajnych ludzi, zaprosili nas na zimę, to jedziemy /wypowiedź uczniów w rozmowie z dziennikarzem/⁵.
- [2] Człowiek, który postawi sobie fajny, dobry cel od razu jest zdrowszy, od razu zaczyna się uśmiechać /J. Przymanowski w audycji radiowej/.
- [3] Trzeba starać się, aby to co poza pracą było fajne i przyjemne /E. Lipiński w wypowiedzi radiowej/.
- [4] Robię to co fajne - uczę się pisać na maszynie, uczę się angielskiego, uczę się gotować. Same przyjemne zajęcia /absolwent liceum ogólnokształcącego w rozmowie z dziennikarzem/.
- [5] Gdy pytam, czy sąsiad jej się udał - mówi powściągliwie: Tak, fajny facet /w dialogu młodzieży/.
- [6] Na swoim pierwszym balu miałam bardzo fajny strój /wypowiedź osoby sędziwej/.
- [7] Lubię go słuchać, ma fajny głos, miękki, ciepły i jakiś tajemniczy /w rozmowie studentów/.

Powyższe przykłady poświadczają, że definicja słownikowa w zasadzie odzwierciedla treść znaczeniową używanego w różnych konsytuacjach przymiotnika *fajny*. Jednak brakuje w niej takiego elementu, który pozwoliłby przekazać właściwą barwę uczuciową wyrazu, stosunek, który zachodzi między uczestnikami dialogu. Można przecież zauważyć, że wyraz ten oprócz nazwy ogólnej cechy dodatkowo zawiera dodatkową ocenę przekazywaną poprzez zabarwienie emocjonalno-ekspresywne lub swoistą konotację. Wyraz *fajny* sugeruje bowiem, że mamy do czynienia z wypowiedzią swobodną, niewymuszoną, nie formalną,

bezceremonialną. Zatem bardziej optymalnym rozwiązaniem byłoby, jak sądzę, zastosowanie podwójnego kwalifikatora, a więc obok *pot.* dodanie *poufale*.

Przejdźmy teraz do przeglądu artykułów hasłowych z przymiotnikiem *fajny* w słownikach polsko-rosyjskich. Bogll. i Rozw. nie odnotowują tego wyrazu, zaś w trzech innych słownikach są następujące translaty: мировой /HSJ, MS, SK/, замечательный / HSJ, SK/, отличный /MS, SK/. Najmniej przydatny wydaje się ekwiwalent мировой, jest to wyraz o zabarwieniu *pospolitym*, *gminnym*, w rosyjskich słownikach jednojęzycznych posiada kwalifikator *прост.* i zasięg jego używalności w ruszczyźnie potocznej jest zdecydowanie węższy. Dwa pozostałe, choć właściwe, z pewnością nie zaspokoją wszystkich potrzeb translatorskich, zwłaszcza jeśli chodzi o wyodrębnienie różnych odcieni znaczeniowych oraz przekazanie adekwatności stylistycznej lewej i prawej strony słownika. Dodatkowymi ekwiwalentami wyrazu *fajny* mogłyby być лексемы славный, бесподобный, a także dla niektórych kontekstów приятный, прекрасный, a nawet хороший. Dwie pierwsze propozycje można by włączyć do słownika, np. zamiast wyrazu мировой. Por. ilustracje użycia tych wyrazów w ruszczyźnie: Оля очень славная девушка; Такого славного пса хотели бросить в лесу; Спасибо, что приехала, мы так славно пообщались lub cały szereg różnych połączeń wyrazowych typu: славный старик, парень, мальчик, ребёнок, малыш, конь, славная улыбка, вещь, погода, девочка itd. Z wyrazem бесподобный zarejestrowałam następujące ilustracje: бесподобные соседи, бесподобное платье, бесподобный вечер.

Pozostałe trzy wyrazy przytaczam tu nie jako odpowiedniości słownikowe, gdyż zdają sobie sprawę z ich ułomności. Przede wszystkim należą do leksyki języka ogólnego. Mogą więc być wykorzystane jedynie wtedy, gdy zabarwienie uczuciowe translandu zostanie przeniesione w przekładzie na drugi człon związku syntaktycznego, np. приятная мордашка, приятные штаны, прекрасный маг /o magnetofonie/, прекрасный парень, хороший мужик, хороший карапуз, хороший балбес.

Myślę, że zaproponowane tu odpowiedniości przekładowe można wykorzystać następująco: w przykładach [1], [5], [7] - славный,

Por. А мы едем в Закопане. Летом познакомились со славными ребятами, пригласили нас на зиму, вот и едем.

Когда спрашиваю, повезло ли ей с соседом - отвечает сдержанно: Да, славный парень.

Я люблю его слушать, у него славный голос, мягкий, ласковый и какой-то загадочный.

W przykładzie [6] - бесподобный.

Por. На своём первом балу у меня был бесподобный наряд.

W tłumaczeniu pozostałych zdań można wykorzystać translaty zamieszczone w omawianych słownikach polsko-rosyjskich.

Wyraz *facet* jest nie mniej częstotliwy w polszczyźnie potocznej niż przytaczany wyżej przymiotnik⁶. Problem jego przekładu nastrocza jeszcze poważniejsze trudności, bowiem zawiera on w swej strukturze semantycznej pewne, jakby nieuchwytnie niuansy, które użytkownik języka znakomicie wyczuwa, lecz ma problemy z ich wyrażeniem słownym⁷. Popatrzmy jak definiują ten wyraz słowniki objaśniające języka polskiego. SJPDor.: 'lekceważąco o mężczyźnie bliżej nieokreślonym, mało znanym / dziś w tym znaczeniu często "gość"/, osobnik, indywiduum, ktoś'. Objaśnienie nawiasowe w przytoczonej definicji sugeruje, że wyraz ten był w latach 50. i 60. wypierany przez leksem *gość*. Okazało się jednak, że nie był to proces skuteczny, bowiem *facet* utrwalił się w języku potocznym na tyle, że funkcjonuje w nim nieprzerwanie przez wiele lat. SJP Szymcz. modyfikuje definicję słownikową tego wyrazu różniącą się nieco od podanej około 20 lat wcześniej: 'żartobliwie z odcieniem ironii: o mężczyźnie mało znanym; osobnik, gość, indywiduum, ktoś'. Obie definicje, mimo że ich formułowanie oddziela około ćwierć wieku, zawierają te same składniki semantyczne, a więc *facet* to mężczyzna mało znany, bliżej nieokreślony, przy czym SJP Szymcz. rezygnuje z charakterystyki ekspresywnej 'lekceważąco', lecz zachowuje wskazanie na zabarwienie 'żartobliwie z odcieniem ironii'. Rejestracja współczesnych użyć tego wyrazu zdaje się przeczyć takiej semantyzacji.

Posłużę się wybranymi przykładami:

- [8] Mój ojciec to wspaniały facet / z listu studenta do redakcji gazety/.
- [9] Gdy rozpoczęła się hitlerowska okupacja, rodzice uświadomili mnie, ośmioletniego wtedy faceta, że jesteśmy żydowskiego pochodzenia /*Polityka* 1987, nr 44/.
- [10] Tak sobie pomyślałem, że jest to facet, który myśli na przyszłość /J.Przymanowski o Zbigniewie Żaluskim, reportaż TV/.
- [11] Całkowicie podzielam pańskie zdanie co do intuicji Okudźawy, który jest bardzo inteligentnym facetem / A.Osiecka, w rozmowie z Z.Fedeckim, F.Nieuważnym i A. Ziembickim opublikowanej w *Nowych Książkach*, 1989, nr 7, s. 7/.
- [12] Nie znam ani jednego faceta, który osiągnąłby coś ważnego w nauce i jednocześnie bawił się życiem, jego przyjemnościami /Robert D.Bart, *Etruski grobowiec*, Poznań 1988, s.96/.
- [13] Gdy jakaś dama zgodziła się na amory, to facet, o ile był dżentelmenem, powinien był posłać jej

na drugi dzień kosz kwiatów w podzięce /M. Samozwaniec, *Zalotnica niebieska*, Kraków 1973, s. 300/.

[14] Oba mężczyźni unieśli szkło, patrząc sobie w oczy. "To całkiem sympatyczny facet" - pomyślał Tex. - Miałem miły wieczór /K.T. Toeplitz, *Gorący kartofel*, Łódź 1986, s. 66/.

[15] Wczoraj przyszedł/.../ facet, który zna się na piecach martenowskich i prosił, żeby wpłynąć na dyrektora, który chce przerabiać piece /*Polityka* 1986, nr 45/.

[16] Co to znaczy perfekcjonista? - To taki facet, który wszystko robi dokładnie - wyjaśnił Tex /K.T. Toeplitz, *Gorący kartofel*, Łódź, 1986, s. 53/.

W mojej kartotece posiadam jeszcze wiele ilustracji podobnego użycia wyrazu *facet*, myślę jednak, że powyższe przykłady są wystarczającym dowodem na to, że omawiany wyraz może mieć inne zabarwienie stylistyczne niż żartobliwe czy ironiczne. Również treść znaczeniowa wyrazu jest inna niż sugeruje to słownik. Często chodzi nie o mężczyznę bliżej nieokreślonego, mało znanego, a wręcz odwrotnie, doskonale znanego, por. zdania [8], [9], [14], [15], zaś w zdaniach [10], i [11] są nawet wymienieni z nazwiska ogólnie znany publicysta oraz poeta.

Myślę, że ekspansja wyrazu *facet* i jego ciągle utrzymywanie się w dużej częstotliwości użycia pozwalają zaobserwować ewolucję semantyczną tej jednostki, a co za tym idzie zmodyfikować jej definicję słownikową. Oczywiście jest sporo ilustracji świadczących o żartobliwym lub ironicznym używaniu tego wyrazu, np.

[17] Co właściwie robią ci faceci, którzy wydają pisma ilustrowane? Co robią ci faceci z telewizji albo zbijający majątki specjaliści od reklamy? /K.T. Toeplitz, *Gorący kartofel*, Łódź, 1986, s. 9/.

[18] A gdyby tak pani była 40-letnią urzędniczką, mąż jakimś nudnym facetem, a mieszkanko byłoby ciasne? /D. Passent, *Polityka*, 1987, nr 2/.

[19] Mówienie w telewizji o literaturze nie jest rzeczą wdzięczną /.../. Siedzi facet i gada, kamerzysta co jakiś czas pokaże okładkę książki... Siedzi panienka i facet, ona zdawkowo pyta, on odpowiada i znów okładka /*Trybuna* 1990, nr 152/.

[20] Dzielnicowy dom towarowy poszukiwał studentów do pracy. Chodziło o to, żeby w okresie przedświątecznym paru facetów przebranych za św. Nikołajów rezydowało na wszystkich piętrach /*Dziennik Wieczorny* 1990, nr 5/.

Jednak nie mniej użyć ma zabarwienie inne. Dlatego proponuję, by obok wskazania 'żartobliwie, z odcieniem ironii' dodać 'lub poufale, familiarnie, z odcieniem uznania'. Należy też zweryfikować tę część

definicji, która dotyczy wyjaśnienia treści wyrazu. Sądzę, że można by oprócz określenia 'o mężczyźnie mało znanym' dodać 'także o kimś znanym, przejawiającym wyraziście cechy danego zawodu, środowiska itp.'. Taki odcień znaczenia szczególnie przejawia się w wyrażeniach typu *twardy facet*, *facet z głową*, *facet z telewizji*, *bezwzględny*, *niesympatyczny*, *lebski*, *sprytny*, *fajny facet* itd.

Popatrzmy teraz jakie odpowiedniości przekładowe tego wyrazu proponują słowniki polsko-rosyjskie. Bogll. nie umieszcza go wcale, zaś w pozostałych znajdujemy następujące ekwiwalenty: тип, личность z kwalifikatorami *разг.*, *пренебр./HS3/*, tylko *разг./MS*, *SK/* oraz odmiennie zbudowany artykuł hasłowy w Rozw. w p.1. z kwalifikatorem *груб. тип* i w p. 2 z kwalifikatorem *пренебр. пихон, фронт*. Wydaje się, że rozwiązanie w ostatnim słowniku jest dalekie od poprawności i wymagałoby zupełnie nowego opracowania. Pozostałe zaś słowniki podają dwa ekwiwalenty, które nie są w stanie zaspokoić wszystkich potrzeb translatorskich. Nim zaproponuję pewne ulepszenia i poprawki przytoczę kilka oryginalnych kontekstów rosyjskich, które przedstawiają okoliczności, sytuację zbliżoną do tej, w jakiej można użyć słowa *facet*.

№.

Не бойтесь, у меня руки чистые, я чистоплотный мужик /wypowiedź ustna konduktora w wagonie sypialnym/.

Я получила пять, мужик прекрасно принимает, не придирается /studentka o profesorze/.

Куронь, хотя и поддаёт, но он хороший мужик /w gruwatnej rozmowie/.

День рождения у Володи был чудесный, стол замечательный, музыка. А мужики какие! /z listu gruwatnego/.

Wróćmy do zdań polskich i spróbujmy przetłumaczyć je za pomocą istniejących słowników. Okazuje się, że zaproponowane tam odpowiedniości będą nieprzydatne przy tłumaczeniu wielu zdań, np. [8], [9], [12], [13], [14], [15], [16], [17], [19], [20]. Przetłumaczenie przytoczonych zdań tak, by przekład oddawał wszystkie niuanse znaczeniowe i zabarwienie ekspresywne wyrazu nie jest sprawą prostą. Oczywiście jest, że wyraz *facet* ma w języku rosyjskim znacznie więcej translatów niż тип i личность. Odpowiednie substytuty tekstowe pojawiają się w rezultacie wnikliwych studiów przekładowych, analiz szczegółowych różnych użycí wyrazu, wszelkich analiz porównawczych. Niżej proponuję następujący przekład omawianych zdań:⁸

[8] Мой отец - прекрасный дядька.

[9] Когда началась гитлеровская оккупация, родители объяснили мне, восьмилетнему тогда мальчугану, что мы еврейского происхождения.

- [13] Если какая-нибудь дама соглашалась на амур, то молодой человек, если был джентльменом, должен был послать ей на следующий день корзину цветов с благодарностью.
- [14] Оба мужчины подняли бокалы, смотря друг другу в глаза. "Это вполне симпатичный парень" - подумал Текс. Я провёл приятный вечер.
- [15] Вчера пришёл мужик, который разбирается в мареновских печах и просил, чтобы повлиять на директора, который хочет их переделывать.
- [16] Что это значит, человек стремящийся к совершенству?
Это такой парень/дядька, который всё делает аккуратно - объяснил Текс.
- [17] Собственно говоря, что делают эти парни, которые издают иллюстрированные журналы? Что делают мужики на телевидении или наживающие богатство специалисты по рекламе?
- [18] А если бы вы были сороколетней служашей, муж каким -то серым занудой, и квартира тесная?
- [19] Разговоры по телевидению о литературе не из привлекательных /.../ Сидит такой дядя и болтает, оператор время от времени покажет обложку книги... Сидит девушка и мужик, она кое о чём спросит, он ответит и опять обложка.
- [20] Районный универмаг искал студентов на работу. Дело в том, чтобы в предпраздничное время несколько парней переодетых в деда-мороза пребывало на всех этажах.

Myślę, że do jednostek przekładowych wyrazu *facet* zaliczyć można również takie jak мужик, парень, дядя/дядька, a także w indywidualnych sytuacjach мальчуган, молодой человек.⁹ Mam świadomość, że moje propozycje nie wyczerpują wszystkich kontekstów, dla których byłby przydatny przekład wyrazu *facet*. Przy dalszych poszukiwaniach znalazłyby się z pewnością kolejne możliwości przekazania tego barwnego, emocjonalnego i, jak się okazuje, uniwersalnego wyrazu.

PRZYPISY

¹ Wyraz *fajny* jako niezwykle aktywny w mowie żywej ostatnich dziesięcioleci budził zainteresowanie lingwistów, dziennikarzy, nauczycieli. Wywoływał ostrą polemikę. O *fajnym* wypowiadano się zarówno w pismach językoznawczych, jak i w czasopismach kulturalno-społecznych /zwykle w rubrykach poprawnościowych/. Używanie go wywoływało niechęć lub oburzenie jednych oraz aprobatę innych. Por. Zenon Klemensiewicz: Pisarskie słownictwo Marii Dąbrowskiej. *Język Polski*, r. 42, s. 327; Władysław

Lubaś: Wojna o ... *fajny*. *Poglądy* nr 6 15 - 31 marca 1977, s. 18; w dziale Odpowiedzi Redakcji, *Język Polski* r. 53 s. 314 - 315; M.S. Czy powinniśmy używać przymiotnika *fajny*? *Poradnik Językowy* nr 1 1979 s. 38 - 39; R.S. Stuletnia wojna o przymiotnik *fajny* *Poradnik Językowy* nr 3 1982 s. 189 - 193; Stefania Martowiczowa: Po co nam słowo *fajnie*? *Głos Nauczycielski* nr 36 3 IX 1978; a także w rubryce Czysta polszczyzna, *Zwierciadło* nr 3, 19 I 1979; O, mowa ludzka! *Filipinka* nr 4, 24 II 1980. Powyższe dane bibliograficzne zaczerpnęłam z Polskiego Informatorium Wyrazowego Jana Wawrzyńczyka, za które składam Autorowi serdeczne podziękowanie.

- ² J. Karłowicz, A. Kryński, W. Niedźwiecki: *Słownik języka polskiego*, Warszawa 1900-27
- ³ Wstęp do *Słownika języka polskiego* pod red. Witolda Doroszewskiego, T.1. Warszawa 1958 s. XXXI. Zob. także W. Doroszewski: *Elementy leksykologii i semiotyki*. Warszawa 1970, tegoż O definiowaniu znaczeń wyrazów. *Poradnik Językowy* nr 5 1968
- ⁴ Skróty wykorzystanych słowników rozwiązuję na końcu artykułu.
- ⁵ Z bogatej kartoteki użyć tego wyrazu przytaczam przykłady wypowiedzi przedstawicieli różnych środowisk zawodowych i różnych grup wiekowych. Chcę tym samym zilustrować powszechność używania tego przymiotnika.
- ⁶ Pomijam w swojej analizie formę żeńską od facet - facetka. Czynię tak świadomie, gdyż kartoteka moja zawiera zaledwie kilka użyć tego wyrazu, co może świadczyć o znacznie węższym zakresie jego występowania. Poza tym wyraz ten wydaje się, jak podpowiada subiektywne poczucie językowe, raczej elementem żargonu niż żywego języka potocznego.
- ⁷ Jako ciekawostkę podam fakt, że na zadane pytanie, jak zdefiniowałbyś wyraz facet lub kto to jest facet, wiele osób spontanicznie odpowiadało: "po prostu facet".
- ⁸ Pomijam tłumaczenie tych zdań, w których, według mnie, można wykorzystać pary przekładowe zawarte w omawianych tu słownikach, czyli [10], [11]
- ⁹ Użyte przeze mnie w przekładzie zdania [18] wyrażenie *серий зануда* zaliczam do zupełnie indywidualnych. Na jego miejscu można by wykorzystać translata słownikowy - *тип*. Zdanie [12] pozostawiłam bez przekładu, gdyż na obecnym etapie moich poszukiwań nie znalazłam adekwatnego stylistycznie, zadowalającego mnie ekwiwalentu. Sądzę, że w danym kontekście najtrafniej byłoby użyć słowa *человек*.

SKRÓTY SŁOWNIKÓW I ICH ROZWIĄZANIE

- SJPDor. - Słownik języka polskiego, pod red. W. Doroszewskiego, T. 1-11, Warszawa 1958-1969
- SJPSzymcz. - Słownik języka polskiego, pod red. M. Szymczaka, T. 1-3, Warszawa 1978-1981
- BogII - A. Bogusławski: Ilustrowany słownik rosyjsko- polski polsko-rosyjski, Warszawa 1978
- HS3 - D. Hessen, R. Stypuła: Wielki słownik polsko- rosyjski, wydanie trzecie poprawione i uzupełnione, Moskwa - Warszawa 1988
- MS - I. Mitronowa, G. Sinicyna: Słownik kieszonkowy polsko-rosyjski i rosyjsko-polski, wyd. 18. poprawione. Moskwa 1985
- Rozw. - Podręczny słownik polsko-rosyjski, pod red. M.F. Rozwadowskiej. Warszawa 1974
- SK - R. Stypuła, G. Kowalowa: Słownik polsko- rosyjski, wyd. drugie, przedruk z pierwszego wydania. Warszawa - Moskwa 1976

FAJNY FACET I ХОРОШИЙ МУЖИК /О НЕКОТОРЫХ ПЕРЕВОДНЫХ СООТВЕТСТВИЯХ ПОЛЬСКОГО И РУССКОГО ЯЗЫКОВ/

Резюме

В статье проводится анализ семантической структуры чрезвычайно модных и частотных слов польской разговорной речи - *fajny* и *facet* и их перевода на русский язык. Привлечение большого иллюстративного материала имеет целью показать, что данные слова на протяжении последнего десятилетия претерпели существенную семантическую эволюцию. Таким образом, в статье выявляются новые приращения смысла, а также отмечается другая стилистическая окраска этих слов. В результате анализа, с одной стороны, определяется актуальное смысловое наполнение этих лексем, и с другой, - подбираются соответствующие русские эквиваленты. Сопоставительный анализ проводится не только с точки зрения языковой системы, но и конкретного функционирования этих слов в речи. В работе предлагаются новые переводные пары для польско-русского словаря, а также приводятся русские эквиваленты на уровне текста.